

ความร่วมมือเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ภายใต้แนวคิด การจัดการภาครัฐแบบร่วมมือร่วมใจ

Cooperation and Integration Approach for Prevention of Adolescence Undesirable Pregnancy base on Collaborative Public Management

มนัสวิน จิตตานนท์¹, พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์² และ พลโท ดร.ประสารโชค ฐะวนุตติ³

Manassawin Chittanont, General Dr. Kasemchart Naresseenie and

General Dr. Prasarnchoke Thuvanuti

บทคัดย่อ

ปัญหาที่เกิดกับวัยรุ่นหญิงยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการอยู่ก่อนแต่งเป็นเรื่องปกติในสังคมสมัยใหม่ แม้ว่าเทคโนโลยีและการสื่อสารไร้พรมแดนเข้าถึงและใกล้ชิดวัยรุ่นมากขึ้น แต่ความสนใจของวัยรุ่นเรื่องการคุมกำเนิดกลับมีน้อยมาก การตระหนักรู้เรื่องคุณค่าในตัวเอง การรับรู้ด้านการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย ตลอดจนการเข้าถึงหน่วยงานภาครัฐที่ให้ความช่วยเหลือ ยังเป็นสิ่งที่วัยรุ่นหญิงนำมาใช้ประโยชน์ได้น้อยในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง เมื่อผู้ปกครองไม่มีเวลาแนะนำสุขอนามัยเรื่องเพศศึกษาให้กับบุตร วัยรุ่นหญิงจึงเรียนรู้เรื่องเพศจากนอกร้านมากกว่าที่จะได้รับคำชี้แนะอย่างเข้าใจจากในบ้าน ทำให้ปัญหาของวัยรุ่นหญิงที่เกิดขึ้นในบริบทของสังคมไทยยังคงมีระดับสูง โดยเฉพาะปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ บทความนี้จึงบูรณาการความรู้ตลอดจนข้อมูลการศึกษาประเด็นเพศภาวะจากเอกสาร ตำรา หนังสือ ฯลฯ พร้อมทั้งเสนอแนะการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม ของครอบครัว ชุมชน และสังคม แนวทางการป้องกันปัญหาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะสถาบันหลักที่ใกล้ชิดกับปัญหา เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมมือดำเนินการเพื่อบรรเทาปัญหาอย่างต่อเนื่องแบบบูรณาการ

คำสำคัญ : การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์, การจัดการภาครัฐแบบร่วมมือร่วมใจ

¹ นักศึกษา ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

D.P.A. (Public Administration) Student, Valaya Alongkorn Rajabhat University, Corresponding : teacher-politic@hotmail.com

² หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Public Administration Program of Valaya Alongkorn Rajabhat University

³ หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Public Administration Program of Valaya Alongkorn Rajabhat University

Abstract

The problem with teenage girls is still a major problem for Thai society from the past to the present. Especially, attitudes of teens about premature intercourse and pre-composition is normal in modern society. Although, technology and communication are boundless and reach closer to adolescents, but the teen's interest in contraception is very limited such as self-esteem awareness, perception of safe sex, including provides access to government agencies that provide assistance, it is also used by young women to prevent problems that may occur on their own. Therefore, when parents do not have time to introduce sexual hygiene to their children, the young teens learn about sex outside of the home rather than being guided by the home. These lead to the problem of adolescent girls in the context of Thai society is still high. Thus, this article is about the integration of knowledge and information on sexuality education from textbooks, books, etc. recommend also the involvement of family, community and society including the problem-solving approach requires cooperation from all parties, especially those close to the problem namely ; Family institution, Community Education Institutions as well as other related organizations collaborate to solve the problem continuously integrated.

Keywords: Unwanted Pregnancies, Collaborative Governance

บทนำ

การแข่งขันที่มุ่งเน้นความเติบโตทางเศรษฐกิจตามกระแสทุนนิยม ทำให้บทบาทครอบครัว ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความเห็นทางทางสัมพันธ์สภาพของสมาชิกในครอบครัว ส่งผลให้วัยรุ่นมีทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์เปลี่ยนไปจากเดิม สถาบันครอบครัวเพียงแหล่งเดียวที่ผูกพันใกล้ชิดกับวัยรุ่นหญิงที่สุดจึงไม่สามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับวัยรุ่นหญิงได้ ประกอบกับการก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ยังส่งผลให้วิถีชีวิตคนไทยดำเนินไปพร้อมกับเทคโนโลยีทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เกิดเป็นสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ ทำให้การสื่อสารมีความง่าย และสะดวกต่อการนัดพบ พูดคุย ระหว่างวัยรุ่นด้วยกัน สังคมออนไลน์กลายเป็นสิ่งยั่วยุและเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นได้ง่ายกว่าเดิม อีกทั้งอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่สำคัญ คือ สื่อทางเพศต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงง่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นหาซื้อมาดื่มได้สะดวก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคม เช่น ค่านิยมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็น “การเปลี่ยนแปลงจากภายนอก” แต่เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัววัยรุ่น ที่ล้วนเป็นเหตุผลผลักดันให้เกิดปัญหาต่อวัยรุ่นทั้งหญิงและชาย ประกอบกับช่วงวัยนี้ยังมี “การเปลี่ยนแปลงจากภายใน” หรือการเปลี่ยนแปลงเฉพาะตนหลายด้าน คือ ต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และทัศนคติ ซึ่งวัยรุ่นต้องปรับตัวกับการเติบโตทางร่างกาย มีอารมณ์อ่อนไหว เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เป็นวัยที่ยากรู้ ยากลอง สับสนในบทบาทตัวเองระหว่างการเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลสูง

ต่อความคิด และวัยนี้ยังให้ความสนใจในเรื่องเพศสูงมาก การทำความเข้าใจปัญหาของวัยรุ่นอย่างเปิดใจ รับฟังและเปิดกว้าง โดยเฉพาะปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจัง เพราะบางกรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการแก้ปัญหา ก็ไม่อาจนำวิธีการหรือค่านิยมสมัยก่อนมาแนะนำวัยรุ่นในยุคนี้ได้ ทำให้การอบรมสั่งสอน การให้ความรู้ ตลอดจนการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ต้องปรับกลยุทธ์ ปรับบทบาท ตลอดจนปรับนโยบายให้ทันสมัย ถือเป็นการบูรณาการร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ค่านิยม และวิถีชีวิตของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการความรู้และความร่วมมือประเด็นเพศภาวะเข้าสู่การดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมถึงการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น

ระเบียบวิธีการวิจัย

บทความวิชาการนี้ ใช้การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาสาเหตุ ความสำคัญ ตลอดจนปัจจัยเกี่ยวข้องที่มีอิทธิพลชักจูงให้วัยรุ่นหญิงเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยวิธีค้นคว้าและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทความและหนังสือ ฯลฯ เพื่อนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิง และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อคิดเห็น จากเอกสาร สิ่งพิมพ์รูปแบบต่างๆ ที่มีนักวิชาการได้ทำการบันทึกและตีพิมพ์เผยแพร่เอาไว้ จากนั้นผู้เขียนจะตีความและอธิบายผลตามคำนิยามตามลำดับคือ อธิบายเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อธิบายผลกระทบของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และอธิบายถึง “ความร่วมมือเชิงบูรณาการ” เพื่อการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ภายใต้รูปแบบหรือแนวทางการจัดการภาครัฐแบบ “ร่วมมือร่วมใจ” โดยมีขอบเขตของเรื่องที่ใช้ในการศึกษา คือ วิธีการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม ที่เป็นความร่วมมือเชิงบูรณาการของสถาบันหลัก เช่น สถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย และมีผลที่ได้หรือข้อสรุปของการเขียนบทความ คือ ข้อเสนอแนะและแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม ค่านิยม และวิถีชีวิตของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการบูรณาการความรู้และความร่วมมือประเด็นเพศภาวะเข้าสู่การดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น พบว่า

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นในสังคมไทย ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคมไทยทุกระดับดังที่กล่าวมาแล้วในบทนำ ได้ส่งผลให้เด็กวัยรุ่นหญิงทุกคนไม่ว่าจะเป็น “เด็กเที่ยว” หรือ “เด็กเรียน” ต่างเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พร้อม เช่นเดียวกัน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ พบแม่วัยรุ่นอายุน้อยที่สุด 12 ปี และแม่วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยที่สุดคือ 11 ปี ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่าการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นยังไม่มี

ประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้วัยรุ่นหญิงชะลอการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกให้ช้าลง และขอค้นพบจากการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Office for the Promotion of Gender Equality, Office of Women's Affairs and Family Development พบว่า การห้ามวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่ให้มีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก สาเหตุเพราะการรับรู้ทัศนคติของเด็กวัยรุ่นยุคใหม่ ที่เห็นการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องธรรมดาไม่ใช่ความผิด เพียงแต่ผู้ใหญ่ไม่ชอบ การลักลอบมีเพศสัมพันธ์เป็นความท้าทาย(Office for the Promotion of Gender Equality, Office of Women's Affairs and Family Development. 2011)

2. สาเหตุของปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น สำหรับสาเหตุของปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นเกิดจากปัจจัยแวดล้อม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

2.1 ด้านพฤติกรรมของเด็กเอง ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องการคุมกำเนิด ความอยากรู้อยากลอง ขาดความรู้สึกของการมีคุณค่าในตนเอง เพราะความประมาท แพ้ยาคุมกำเนิด ค่านิยมทางเพศที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัวแตกแยก ปัญหาเศรษฐกิจครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม การถูกล่วงละเมิดจากบุคคลในครอบครัว

2.3 ปัจจัยแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อมในชุมชน อิทธิพลจากเพื่อนที่มีค่านิยมผิดหรือชักชวนให้เกิดพฤติกรรมลองผิดลองถูก และอิทธิพลของสื่อที่มีค่านิยมไม่เหมาะสมและจูงใจให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

การแก้ปัญหาแบบบูรณาการภายใต้การบริหารจัดการแบบร่วมมือร่วมใจ ย่อมเป็นแนวทางและรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่ดีกว่าการโยนภาระให้สถาบันใดสถาบันหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักเพียงฝ่ายเดียว บทความวิชาการของผู้เขียนยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Weerawan Wongpinphet และคณะ พบว่า แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส และการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในจังหวัดกำแพงเพชร ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา และชุมชนท้องถิ่น (Weerawan Wongpinphet and Others. 2011) และมีทิศทางเดียวกับผลการศึกษาของ Monchanok Patklai, Ari Pumprawai and Sarodh Pechmanee (2016) ที่พบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นนั้น ควรบูรณาการด้วยการประสานงานและร่วมแรงร่วมใจกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งได้แก่สถาบันหลักคือ ครอบครัว, สังคม(สถานศึกษา, วัด ฯลฯ), ชุมชนท้องถิ่น และควรพัฒนาข้อมูลด้านการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เพื่อสะท้อนปัญหาสังคมปัจจุบัน และเพื่อสร้างความตระหนักในปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยเน้นกระบวนการสื่อสารอย่างทันสมัย ให้เหมาะสมกับความสนใจของวัยรุ่น สอดคล้องต่อการวางแผนและบริหารจัดการแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างร่วมมือร่วมใจและอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบูรณาการความรู้และความร่วมมือประเด็นเพศภาวะ เข้าสู่การดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลโดยอ้างอิงวรรณกรรมและงานวิจัย ตลอดจนบทความต่างๆ

ที่เคยมีผู้ค้นคว้าไว้ มาประกอบคำอธิบาย ได้แก่ (1) การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นในสังคมไทย (2) ผลกระทบของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (3) การจัดการภาครัฐแบบร่วมมือร่วมใจ

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นในสังคมไทย

การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในสังคมไทย เป็นปัญหาที่มีแนวโน้มจะเพิ่มระดับขึ้นเรื่อยๆ หากไม่มีการควบคุม รายงานเชิงสถิติจากหลายองค์กรทั้งในระดับรัฐและสูงกว่ารัฐ (Supra State) ทำให้สังคมไทยตระหนักถึงวิกฤติของปัญหาดังกล่าวและหามาตรการป้องกันไม่ให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ไม่ให้ส่งผลกระทบมากไปกว่าเดิม รวมถึงหาวิธีลดระดับความรุนแรงของปัญหานี้ให้ลดต่ำลง งานวิจัยของ Bureau of Preventing and Resolving Trafficking in Women and Children, Department of Social Development and Welfare ปี 2011 ระบุว่า สาเหตุปัญหาของการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นในสังคมไทย เกิดจากปัจจัยแวดล้อม 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัวแตกแยก ปัญหาเศรษฐกิจครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม การถูกล่วงละเมิดจากบุคคลในครอบครัว 2) ด้านพฤติกรรมของเด็กเอง ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องการคุมกำเนิด ความอยากรู้อยากลอง ขาดความรู้สึกรับผิดชอบที่มีคุณค่าในตนเอง ความประมาท แพ้ยาคุมกำเนิด ค่านิยมทางเพศที่ผิดแปลกไป 3) ปัจจัยแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อมในชุมชน อิทธิพลจากเพื่อนที่มีค่านิยมผิดและอิทธิพลสื่อที่มีค่านิยมไม่เหมาะสม (Bureau of Preventing and Resolving Trafficking in Women and Children, Department of Social Development and Welfare. 2011) ประกอบกับการศึกษาของ Sriphen Tantawes and others (2013) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เนื่องมาจากการขาดความรู้ของวัยรุ่น ความรุนแรงในครอบครัว การถูกล่วงละเมิดทางเพศ การไม่ได้เรียนหนังสือ การแต่งงานหรืออยู่ด้วยกันเมื่ออายุน้อย รายได้ต่ำ การเที่ยวกลางคืน การดื่มสุราหรือเสพสิ่งเสพติด (Sriphen Tantawes and others. 2013)

นอกจากนี้ สถาบันหลักที่ใกล้ชิดกับวัยรุ่นมากที่สุดคือสถาบันครอบครัว ยังคงมีความสำคัญมีบทบาททั้งด้านบวกและลบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของวัยรุ่น และเกี่ยวข้องกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตลอดมา งานวิจัยของ Withita Sukthuayard (2008) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครอบครัวเป็นสิ่งที่หล่อหลอมพฤติกรรมวัยรุ่น การเลี้ยงดูของครอบครัวที่ปล่อยปละละเลย และครอบครัวที่บิดามิพฤติกรรมทางเพศและการใช้อำนาจ หล่อหลอมพฤติกรรมและส่งเสริมค่านิยมในการใช้เงินเพื่อตอบสนองความต้องการ การรับวัฒนธรรมการบริโภควัตถุนิยม ทำให้การตัดสินใจมีนิสัยการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ขาดผู้ให้คำปรึกษาในช่วงเวลาเกิดปัญหา การใช้อำนาจความรุนแรงของสมาชิกในครอบครัว การขาดความรักและความอบอุ่น ทำให้เกิดการแสวงหาความรักจากบุคคลอื่นๆ และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

แม้วัยรุ่นทั้งหญิงและชายยุคใหม่จะมีอิสระ มีเสรีภาพ มีทัศนคติ มีค่านิยมใหม่เกี่ยวกับเรื่องเพศที่เปิดกว้างและต้องการพื้นที่การยอมรับจากผู้ใหญ่มากขึ้น แต่สิ่งที่น่ากังวลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือวัยรุ่นไทยโดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงกลับมีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์น้อย ยังไม่รู้แนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม ทรรศนะของผู้เขียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maleewan Lertsakornsiri (2014) ที่พบว่า ความรู้เรื่องการคุมกำเนิด ทัศนคติต่อการตั้งครรภ์ ลักษณะครอบครัว สังคม

สิ่งแวดล้อม ค่านิยม วัฒนธรรมและสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในแต่ละยุคสมัย

2. ผลกระทบของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในปัจจุบัน หลายประเทศให้ความสนใจ เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่ยังไม่ควรเกิดขึ้น เพราะวัยรุ่นยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน หากเกิดพฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ผลการเรียนตกต่ำ และเป็นภาระของภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือดูแล นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อความลำบากในการพัฒนาประเทศในอนาคต (Pankarin Hoyrat and Pramote Wongsawat. 2017)

ความกลัวจากผลกระทบของการตั้งครรภ์ทำให้แม่วัยรุ่นไม่กล้าปรึกษาผู้ใหญ่และไม่กล้าปรึกษาหน่วยงานที่เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือ อาจเพราะค่านิยมผู้ปกครองและสังคมยังมีทัศนคติด้านลบต่อการเป็นแม่วัยรุ่น ย่อมส่งผลกระทบต่อทางออกในการแก้ปัญหาของแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสมด้วย อ้างอิงได้จากงานวิจัยของ Withita Sukthuyard (2008) ระบุว่า วัยรุ่นหญิงใช้วิธีการยับยั้งการตั้งครรภ์โดยวิธีการใช้ยาขับประจำเดือน มีการทำแท้งโดยไม่ถูกต้อง ไม่ระวังภาวะแทรกซ้อนจากโรคเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ สุดท้ายต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เสียเวลา สูญเสียอนาคตของตนเองและไม่ตอบสนองความคาดหวังของครอบครัวและสังคมได้ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Paveenapat Nithitantiwat and wanjai Pataipakaip (2016) พบว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการทำแท้งเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม คนส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์เพราะขาดความรู้ในการคุมกำเนิด ประกอบกับเรื่องเพศในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ปกติ สามารถพบเห็นและเรียนรู้จากสื่อต่างๆ และเพื่อนฝูง การหาซื้อถุงยางอนามัยและยาคุมกำเนิดทำได้ง่ายทั่วไป เมื่อเกิดปัญหาท้องไม่พึงประสงค์และการทำแท้งพวกเขาจะปรึกษาพ่อแม่ ผู้ปกครองและเพื่อนที่สนิท

นอกจากสัมพันธ์ภาพในครอบครัวจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมวัยรุ่น งานวิจัยของนักวิชาการบางท่านยังพบว่า ครอบครัวมีความสำคัญและมีบทบาทเชิงบวก ต่อการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในช่วงแม่วัยรุ่นหลังคลอดบุตรแล้ว เช่น งานวิจัยของ Withita Sukthuyard (2008) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครอบครัวเป็นสิ่งที่ช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมวัยรุ่น และผลวิจัยของ Kingdao Sangjinda (2016) ที่เสนอแนะให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดูแลหญิงตั้งครรภ์และวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ เพื่อให้สามารถพัฒนาสู่การเป็นมารดาที่ดีในระยะต่อไป สิ่งเหล่านี้ช่วยฟื้นฟูจิตใจและบทบาททางสังคมให้แม่วัยรุ่นหลายรายผ่านวิกฤติความไม่พร้อมของการเป็นแม่ กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา มีหน้าที่การงาน มีกำลังใจและมีความสามารถที่จะเลี้ยงดูตนเองและบุตรต่อไป

3. การจัดการภาครัฐแบบร่วมมือร่วมใจ

บทบาทและความสำคัญของแนวคิดหรือกิจกรรมในลักษณะ “ความร่วมมือร่วมใจ” (Collaborative) ที่ผู้เขียนเล็งเห็นความสำคัญและนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการเขียนบทความ ได้กลายมาเป็น “หลักการบริหารราชการแนวใหม่ตามระบอบประชาธิปไตย” ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ที่เน้นการได้ความร่วมมือจากประชาชน เป็นกระบวนการที่นำเอาประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ “แก้ไขปัญหาร่วมกัน” และใช้ข้อมูลจาก “ความคิดเห็นของประชาชน” เป็นส่วนประกอบในการ “ตัดสินใจร่วมกัน” โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะบานปลายในอนาคต ซึ่งนับว่าเป็นมิติใหม่ในการดำเนินงานทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน สังคม และทุกภาคส่วนที่ต้องการให้เกิดแนวปฏิบัติโดยใช้รูปแบบ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” และเพิ่มสมรรถนะเรื่องความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า การลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ โดย “รวมการทำงาน” หรือเป็น “การบูรณาการ” (Integration) ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้น (International Association for Public Participation หรือ IAP2 อ้างจาก Oraphin Sobphachokchai, 2007) ดังนั้น แนวทางและกิจกรรม “ความร่วมมือร่วมใจ” (Collaborative) ในการแก้ปัญหาชุมชนและสังคม ที่มาจากความต้องการของประชาชน จึงกลายมาเป็นหลักให้ผู้บริหารระดับสูงใช้กำหนดยุทธศาสตร์ จัดสรรทรัพยากร แก้ปัญหา กำกับผลงาน และสร้างตอบแทนที่เป็นธรรมให้เกิดขึ้น ดังนั้น แนวทางการจัดการภาครัฐแบบร่วมมือร่วมใจย่อมเป็นวิธีการในการป้องกันปัญหาการตั้งครุฑไม้พึงประสงค์ ที่ควรได้รับการหนุนเสริมให้เกิดการนำมาใช้กับทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาดังกล่าวอย่างได้ผล และยังเป็นแนวทางการร่วมมือที่ช่วยให้เกิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวัยรุ่นในทุกด้านได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลต้องผลักดันให้พระราชบัญญัติคุ้มครองอนามัยการเจริญพันธุ์เกิดขึ้นในเร็ววัน ให้มีการใช้ และมีหน่วยงานสหสาขาวิชาชีพ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูทุกแห่งต้องทำให้บัณฑิตครูทุกคนสามารถเป็นครูเพศศึกษา มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ และเป็นต้นแบบของการเป็นผู้ชาย-ผู้หญิงที่มีความเข้มแข็ง เคารพในสิทธิมนุษยชน ไม่ทำให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เป็นธรรมและไม่เท่าเทียมระหว่างเพศหญิงและเพศชาย
3. โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกแห่งร่วมกับครอบครัวของนักเรียน/วัยรุ่น ต้องทำให้ความรู้ความเข้าใจเพศศึกษาและเพศวิถีศึกษา เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องเรียนรู้อย่างเปิดเผย และมีความรับผิดชอบทางสังคมต่อพฤติกรรมทางเพศของตนเอง
4. Ministry of Education ควรทำให้เรื่องคุณภาพชีวิตทางเพศของนักเรียนและครู เป็นตัวชี้วัดด้านหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาของทุกโรงเรียน
5. สนับสนุนให้มีองค์กรในชุมชนซึ่งอาจเป็นองค์กรที่มีอยู่เดิมหรือองค์กรใหม่ ทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตทางเพศของวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบโรงเรียน
6. นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครุฑไม้พึงประสงค์ของแต่ละหน่วยงาน ต้องเป็นนโยบายต่อเนื่อง มีทรัพยากรสนับสนุน และเน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยให้มีวัยรุ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน
7. ใช้ทุกช่องทางสื่อสารให้เกิด “ค่านิยม” วัยรุ่นหญิงชายดีไม่มีเพศสัมพันธ์ ส่งเสริมความเป็นธรรมเชิงเพศภาวะ (Gender equity) และความเท่าเทียมเชิงเพศภาวะ (Gender equality)

ข้อเสนอแนะเชิงสถาบัน

เนื่องจากการป้องกันและแก้ไขปัญหามะเร็งเต้านม เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคม และเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การทำงานเรื่องนี้ต้องเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ถ้าพิจารณาภาคส่วนของรัฐก็มีหน่วยงานหลัก 2 ประเภท คือ ประเภทที่เน้นการบริหารจัดการเชิงโครงสร้างและงานวิชาการ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน ส่วนประเภทที่ 2 เน้นทักษะเฉพาะวิชาชีพและงานวิชาการ เช่น Ministry of Education กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม ส่วนหน่วยงานในกำกับของรัฐและหน่วยงานภาคเอกชน จะเน้นงานขับเคลื่อนทางสังคมและงานมวลชนร่วมกับงานทางวิชาการ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) องค์การแพธ สมาคมวางแผนครอบครัว และสมาคม/ชมรมวิชาชีพต่างๆ เช่น สมาคมครูสุขศึกษา สมาคมครูแนะแนว เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าโดยภาพรวมทั่วไป หน่วยงานที่ดำเนินงานป้องกันปัญหามะเร็งเต้านมที่มีอยู่แล้ว ครอบคลุมทั้งด้านนโยบาย ด้านปฏิบัติการ ด้านสื่อสารมวลชน และวิชาการ แต่ประเด็นสำคัญคือการประสานสัมพันธ์กันให้มีทิศทางชัดเจน การบูรณาการงาน (Integration) และการใช้ทรัพยากรร่วมกันหรือลักษณะของการทำงานแบบ “ร่วมมือร่วมใจ” (Collaborative) ยังไม่เกิดความเข้มแข็ง อาจกล่าวได้ว่า ต่างหน่วยงาน ต่างทำ ขาดหน่วยงานที่จะประสานให้งานที่ซับซ้อนสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องยาวนานและใช้ทรัพยากรได้หลากหลายให้สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นระบบ จุดยืนของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ จึงมุ่งที่การผลักดันให้เกิดปัจจัยนำเข้าที่ต้องการ การทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปของคณะกรรมการบูรณาการ งานป้องกันและแก้ไขปัญหามะเร็งเต้านม (มะเร็ง) ซึ่งต้องมีองค์ประกอบของคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชน และเด็กวัยรุ่นหญิงชายมาทำงานร่วมกัน เพื่อออกแบบนโยบาย และการดำเนินงานเพื่อผลิตต้นทางของระบบคือปัจจัยนำเข้าที่ต้องการ จากนั้นติดตามสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการในกระบวนการทำงานต่างๆ ของโรงเรียน ชุมชน และสังคม นอกจากนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ยังมีเครือข่ายของตนเอง ที่เป็นหน่วยงานย่อยกระจายอยู่ในทุกจังหวัดอยู่แล้ว คือ พมจ. ซึ่งหน่วยงานนี้มีลักษณะทำงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่น เป้าหมายสำคัญของการทำงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหามะเร็งเต้านม คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเพศวิถีของวัยรุ่นสร้างกระแสให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมชายเป็นใหญ่ เข้าสู่ความเป็นธรรมและความเท่าเทียมทางสังคมที่ทั้งหญิงและชายต้องมีความรับผิดชอบ ด้านเพศวิถี สร้างระบบบริการทางสังคมที่รองรับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของมะเร็งเต้านม พ่อวัยเยาว์

ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ที่กลายมาเป็นหน่วยงานสำคัญในการแก้ปัญหามะเร็งเต้านมไม่พึงประสงค์ ควรเน้นที่งานเชิงโครงสร้างเพื่อการขับเคลื่อนแนวทางการแก้ปัญหามะเร็งเต้านมไม่พึงประสงค์มากกว่างานเชิงเทคนิค ตลอดจนผลักดันให้พระราชบัญญัติคุ้มครองการอนามัยเจริญพันธุ์เกิดขึ้น

หน่วยงานอื่นๆ ที่เป็นหน่วยงานสำคัญเช่นเดียวกัน เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุขชุมชนและสาธารณสุขจังหวัด บ้านพักเด็กแต่ละจังหวัด ควรขับเคลื่อนกิจกรรมการให้ความรู้แก่วัยรุ่นหญิง ปรับรูปแบบการจัดอบรม การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับทัศนคติของวัยรุ่นในยุคปัจจุบันให้มากขึ้น

หน่วยงานในระดับชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่น ควรเพิ่มงานเชิงรุกเพื่อให้เกิดกระบวนการบูรณาการเข้าสู่กิจกรรมชุมชนอย่างจริงจัง และควรดึงเยาวชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม พร้อมทั้งผลักดันให้มีเครือข่ายประชาสังคมของเยาวชน โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ และเพื่อให้เยาวชนมีกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อบรรเทาปัญหาของพวกเขาเองอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- Bureau of Preventing and Resolving Trafficking in Women and Children, Department of Social Development and Welfare. (2011). *Promoting the learning process in participatory Prevention and resolution of Pregnancy Unwanted Teen*. Bangkok : Ministry of Social Development and Human Security.
- Kingdao Sangjinda. (2016). "Factors Related to Maternal Tasks of Unplanned Adolescent Pregnant Women". *Journal of Nursing, Siam University*, 18 (34) p. 6-20
- Maleewan Lertsakornsiri. (2014). "Factors Associated with Unwanted Adolescent Women Pregnancy in the Perceived of The First Year Students at Saint Louis College" *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 15 (1) January-April 2014
- Monchanok Patklai, Ari Pumprawai and Sarodh Pechmanee, (2016). "Experiences of Pregnancy and Parenting of Adolescents in Kanchanadit District, Surattthani Province". *Cummunity Health Development Quarterly, Khon kaen University*, 4 (1) : January - March 2016
- Office for the Promotion of Gender Equality, Office of Women's Affairs and Family Development. (2011). *Prevention and Resolution of Pregnancy Unwanted Teen (teen Mom) 2011*. Bangkok : Ministry of Social Development and Human Security.
- Oraphin Sobphachokchai. (2007). *Creating community participation in community development*. Bangkok : Thailand Development Research Institute Foundation.
- Pankarin Hoyrat and Pramote Wongsawat. (2017). "Thai Adolescent with Early Sexual Intercourse". *Journal of Phrapokklao Nursing College*, 28 (2) : July - December 2017.
- Paveenapat Nithitantiwat and wanjai Pataipakaie. (2016). "Unwanted Pregnancy and Abortion : Preventive Guilelines for Adolescents". *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok*, 32 (2) : May – August. 2016
- Sriphen Tantawes, Songyod Philasan, Inthira Yamaphai, Yod Teerawattananon, Chalunthorn Yothasamud, Aphinya Muddech and Natthajarat Aengmahussakul. (2013). Adolescent Pregnancy Thailand 2013. *Nonthaburi* : Department of Health, Ministry of Public Health.

- Weerawan Wongpinphet, Warangkana Pholprasert, Yuphadee Panarach, Nichakorn Ditkeaw. (2011). *Guidelines for the prevention and correction of sexual problems before Marriage and Pregnancy of Adolescents in Kamphaengphet Province*. Kamphaengphet Rajabhat University.
- Withita Sukthuayard. (2008). *Lessons learned from reflection of female school drop-outs with unwanted pregnancy*. Master of Education Thesis (Educational Psychology and Guidance) : Chiang Mai University.